

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliæ Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanuza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.**

§.13. De veritate huius SS. Sacramenti iudicare debet intellectus, sed Dei
verbo informatus, & nequaquam ex eo quod visus consequitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](#)

excessi cibo poteris que locutus: Ego sum panis vita: qui venit ad me non esuriet, & qui credit in me non ficit vnguam. D. Cyril. credit quod Christos panem vocauerit suam humanitatem: sed quia veritas est Divinitatis in persona Verbi, virtutem habet & efficaciam, qua nobis vitam infundat, q. d. Ego sum panis ille vita figuratus in illo Manna veteris testamenti. Seraphinus Theologus dilectissimus mihi Pater. S. Bonaventura probat quod inter alias figuras, quibus expressus SS. notatur Sacramentum, agens de statu legis Moysi, in quo Deus veram huius premisit figuram, fuerit Manna. Deo populo concessum deferta perambulans, probatque SS. Doctor: hoc namque Manna suo lapore ac suauitate culicibus poterat abundantiter satisfacere appetitum: cum enim in se omnium ciborum haberet gustum ac substantiam, appetitum plene satiarat comedendum: atque eo modo adimpler Deus in SS. Sacramento omne nostrum desiderium, & appetitus nostri vacuum. Hec omnia paucissimis & profundissimis verbis complectitur D. August. Qui venit ad me, (inquit) hoc est quod ait & qui credit in me, & quod dixit nos esuriet, hoc intelligendus est. Non sicut vnguam ex quo illo significatur aeterna satietas, ubi nulla est cogitatio. Sponsa specians dulcedinem qua posset latiare appetitum, de sposo sic Christo tale perhibet eti monium: Fructus eius dulcis gutturi meo. Profero D. Gregor. haec verba declarantem: Arbor Christus, ipsa in corde nostro plantata per fidem existit: & cum per fidem SS. Sacramentum illum in cordis nostri habeamus penitribus, nemo dubitar, quin loquar ut delectamento sicutiatis eiusdem imperie namque est qui fructus sui dulcedine eius perfecte latiat desiderium. Horum a loco eleganter profequitur idem Doctor explanans illud D. Petri: In quem desiderant Angelus propositio: de Christo Domino sermo fit: ipsum namque semper optant beatissimi illi spiritu intueri nec ab eius coniectu vnguam satiantur, Sic tamē ut nolint amplius aspicere: quod mouere videvit etiam difficultatem: an ille qui aliquid exoptat, desi appetitum derum suum habeat plene satiandum? Nequageneret: quam. Si ergo spiritus illi beatissimi Christum nota my- videant enimque pertinuantur, qua veritate dicit D. Petri: quod eius videndi flagrant a. h. uide desiderio?

Hec est doctissima D. Gregorij responsio: Beati vero Angeli ab omni pena anxietatis longioris: quia nonquam simul pena & beatitudo conueniunt. Non est desiderium quod ullam pariat anxietatem, aut inquietudinem illis qui Deum

videre concupiscunt: nec enim fratni illi felicissimo beatitudinis conuenit hanc anxietas: sed ne explicitur quod gaudium boni quo frumentum quantumlibet illos satiet, numquam tamquam producat fastidium: idcirco dicitur, quod semper et desiderare desiderent: Considerandum non est, quoniam satietatem seler fastidium subsequi vi ergo ultraque conuenient, dicas veritas, id est Corolla Domini: quia Angeli sororū semper video facio patris mei: dicas Predicator egregius: quia semper video desiderant me: enim sit in desiderio auxilio, desiderantes satiantur: ne sit in saevitu fastidio satiantur desiderant. Desiderant igitur sue labores quae desiderium satietatis comittantur & factarum pietatis: quia ipsa satietas ex desiderio semper acceditur. Hec omnis SS. quadrangulum Sacramento relata dispositio ultima ac principialis ad perfidissimum illud gaudium, quo electi in ita beatitudinis summopere recreantur: etenim hunc quod illis illuet, detegunt & cognoscunt in mensu huius boni magnitudinem.

§. 13. De veritate huius SS. Sacramenti iudicare debet intellectus, sed Desiderio informatus, & nequaque ex eo quod visus consequitur.

P Erspensa ut pat est beneficij magnitudo quod populo suo Deus prefuit dominum per quadraginta annorum spantium. Hunc in deserto cibo illo manna deliciissimum, in cognitionem nos deducet potentissimum in hoc diuinæ manus, atque omnipotenter tam eximi beneficij operat ictis: quae rei ad ea explicantur: poterat substantiam sapientie quæ abruin quos appetitus vnguam desiderare potest. Oculorum exquisitissimum: Habet omnis saperi sicutus Manna. Porro si vult vellet perimit quidam levi & illibatus hic esset, rem esse futilem inveniet, & quoniam vix illius substantia: quinimum sibi thessem fallitur ut in illud oculos coniecerunt, & nequagenerent ad tam beneficij praestantiam emerebunt, illud vili habuerunt, lege perditos hererunt hoc solimmodo in deserto sustinentes: Anima nostra natum saper cibo isto levissimum. Iam cœscimus & petimus pane hoc levissimum. Et Spiritus S. castam illius decharans diffidit, eam esse dicit, quam profero: Nihil afferunt oculi nostri, nisi Manna. Illud oculis tantum corporalibus attendentes, nullius esse iudicari possunt efficiacis: Quasi pilo usum, manum, in similitudine pruinae. Oculus corporis nihil amplius de illo poterat.

poterat indicare, præter id quod videbat: cum autem præter rem exiguum ac vitem nihil aliud intueretur & grana quedam minuta: arbitrii sunt hoc illis nullum posse conferre alimento, ut pote tantilla substantia, quo circa omnem vitam spem abicerunt. Verum si potentiam adhiberent sublimotem, & intellectu ruminarent, Deum esse cibi huius auctorem, qui in illo opere omnipotentie ac prouidentie suæ volvatur, declarari, cui iuxta dignitatem suæ qualitatem conseruatis ueniebat populo suo succurrere extrema patientiæ, panis illius perciperent præstantiam, certam conciperent fiduciam qua possent illi confidere: & quamvis secundum exeriorem apparentiam adeo minus esset, proprietates tamen continet ipsius Dei largioris tanti doni: cum enim Deus vita est mundi, suam illi in ipso tutam habent: esset similiter bonorum omnium sapientumque: cumulus & nullus eorum illis in hoc mundo deficeret: proinde considerantes in illo diuinam eius potentiam, perfricue cognoscere perpetuam suam pro tanto beneficio gratitudinem, de cuius præstantia oculi rectam non poterant ferre sententiam.

III. Iam prædictimus cum D. Bonan. figuram in veteri testamento huius SS. Sacramenti magis expressivam fuisse Manna: multa namque in eo confidemtatis huic SS. Sacramento valde conformia. Intendit Redemptor noster Ecclesiaz fideibus ministrire cibum, qui illos in hoc mundo deferto viuentibus abundantem nutriat, nec illis unquam deficiat, donec eos in terram promissionis gloria heredes introducat, qui conformes illi habeat conditiones, continueaque in se immensam illam virtutem, quam requiri imminens vita illius gloriose, eo modo quo immensitas gultuum ac deliciarum manna signabat & indicabat filii Israel terra illius secunditudinem ad quam tendebant Moysè duce suo antefignano. Eo fine SS. instituit Sacramentum: ut velut panis cœlestis, omnes in se cœli complexus delicias ac bona, nos nutrita conformiter vita illius qua perfunduntur illi, qui iam in illo vivunt: quatenus in ipso patri illius cœlestis innescat excellentia; docentibus nos Apostolis & SS. Doctoribus, tamque nobis exponentibus atque hoc modo nostros excitemus animos, quo alacriores affectuque feruentiori iter nostrum inseguamur.

IV. In V. Euclasius In exiguo loco, in particula illa hostia, in eiusdem particula maxime indiuisibilis suam statim omnipotentiam, immensitatem, sapientiam, beatitudinem, sanctitatem diuinatus suæ thesaurorum,

quid plura! Totus ibi Deus est. Si corporis tantum oculis eius attendamus exiguitatem, videbimus tantam esse buccellam panis: nam oblatæ visu nostro eius speciebus, eas ut tales esse indicat & videbunt quod homo aduertens ad vitæ sua sustentaculum sibi dari buccellam tantum panis, possit animo languescere seque iudicare perditum: cum probe sciamus: quod Non in sola pane virilis homo. Illis oculis intuitu sunt etiam Indaci, oculis terebris ac carnalibus, quando Christo de pane illo cœlesti coram ipsis disputante quena daturum se promitebat, quem astrebant esse veram suam carnem & sanguinem in murmuratione effusi sunt, querentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum? Etenim explicatore D. Cyrillo indicante tantum oculo corporali, in illo paucis diuinam eius negarunt Lib. 4 c. 13. omnipotentiam. Non sine magna (sic ipse) impetu clamat, nec in memorem venit, nobile esse impossibile apud Deum. Nam quod animalis effens, ut ait Paulus, spiritualis intelligere non poterant, sed tam magnum mysterium factum quidam ipsis videtur esse. Non spelta ad visum corporealem de diuinæ omnipotentie magnitudine ferre iudicium: cum enim adeo limitatus sit & exiguis, nequit intelligere quod de le est infinitum, sed sublimiorem impendamus potentiam, & index sit intellectus diuino Christi verbo instructus: Cato mea veræ est cibis, & sanguis meus veræ est potus.

V. Audimus hic suam exercitare iurisdictionem. Per auditum intret fides adhibenda primæ veritati Christo Domino, nobis hoc revelanti: diuinam etenim fidem instructus & luce collustratus cognoscet in hoc exiguo panis frustulo omnipotentem Dei magnitudinem: atque in hoc diuino Sacramento iudicabit, cum Deo nihil sit impossibile, quantumcumque arduum videatur nec similiter hoc illi futurum sit, quin virtute & efficacia diuini sui verbi, hoc quod panis erat, conuertatur in corpus Christi, atque suam afferet fundatique spem: nam cum Christus vita sit, illam nobis in hoc diuino præbectabo: & ille pariter sit qui beatos illos in celo sustentat, suo tantum aspectu: his se nobis exhibens per cibū, alere nos potest, secundum illam vitam qua in celo potitur & vivit, nec nos est deserturus, donec in gloriosa illam introducerit terram promissionis. Itaque si visus ut certum iudicet esse panem, suis quod aspectibus offeratur, auditus ut multo securius certet creditque esse Deum sub his speciebus latenter. In hoc mundo soam exercet audiens iurisdictionem verbis Christi eruditus: ipse namque fidem infundit intellectu:

*E*t quia *Fides ex auditu*, nam in altero suam oculis exercet misericordiam per distinctam claramque Dei visionem: ut hoc modo vterque in suo non abet et iudicio; atque per illud quod profert auditus suam homines intelligent obligationem, quantumque Deo debent gratitudinem ex tanti beneficij praestantia, quo illos in hoc SS. cum lat Sacramento, in quo se Deus exhibet illis totum ac integrum, & pariter cum illo cunctas thesauro sui diuinis, eadem plane magnitudine, qua in calix se beatis communicat, alio licet, ut mox dicemus, modo.

S. 4. Sicut in hoc Sacramento sibi opponuntur visus & auditus, ita utriusque distinctus assignatur locus: visus in celo, & auditus hic in terra: qui visum per fidem huius mystery procedit.

Premissimus quod iudicium de veritate huius SS. Sacramenti spectet ad intellectum, quae potentia est reliqua nostris sensibus superioribus, quibus velut ministris virtutis, & a quibus species haurit sibi necessarias ad perfectam eliciendam cognitionem: ita testatur Aristoteles: *Nihil est in intellectu, quin prius fuerit in sensu.* Sensus qui respectu huius Sacramenti magis concidunt, visus sunt & auditus: ille speciebus illius informatus sacramentalibus: hic autem verbo Christi instruens hanc affirmans, illi veritatem. Et si rem penitus inspiciamus parebit, singulos hosce sensus declarari ex contrariis in eo quod in hoc caelesti percipiunt Sacramento. Visus contrarietatem manifestat, quam facit audi-
tui, declarando secundum limites adiunctatis sue, quod dum hoc attendit, quod in illa est hofia tantum videat panem: auditus autem sciens Christum reuelasse quod in illo sit corpus suum a fangis, cui hypothesis via est diuinitas, assertor constanter Deum esse qui sub his speciebus latet abconditus: visus tamen, quod rem videat exiguum, auditus autem quod sciat rem esse immensam, quae in illo ipsi manifestatur: visus assertor esse creaturam, auditus esse creatorum: hanc utique proponit oppositionem, exercens quantum potest in distinctatis sua sphera vires sua virtutis, in qua questionem suam proleguntur. Quia ratione poterit haec conciliari contentio? In uno eodemque illos ut colloces domicilio suamque quisque propriam exercet actionem? Nequaquam: imo potius gravior exoriretur oppositio, & confusio producetur: enim iuxta, ac ma-

nor in cognitione veritatis utilitas, quae habet potest circa hoc mysterium.

Quando duo contrarij inter se trahantur, nonne in eis, nequaquam expedit ut in eadem coniugio morentur domo, eiusque regimen sufficiat? nonne quod enim ab uno praecepere ut resocant alteri, per quodque huic beneplacet, illi displaceat: ex quo Babylonica resultaret confusio vel iniuria incommoda via occluatur, quaque suu in locum, atque in hac gubernari imperio que hic, & in altera alia: si namque ibi maneat ubi quod regimen sibi non repugnat, nullum timere possumus inconveniens, optimè conuenient, cunctaque faute disponentes. Visus quantum ad actionem suam, & auditus quantum ad suam, in eo quod cognitionem tangit huius SS. Sacramenti, sunt sibi contraria: etenim visus finitur quod videat panem: auditus quod audiat esse carnum: visus quod rem cognoscat exigua, auditus quod audiat diuinam hie lacrymam matutinam & immutatorem: remedium huc contradictioni commodum hoc est, ut vincique dominum, acque actionem suarum regimenter in distinctis assignentur: auditus hie in mundo, ubi tautum Dei huiusmodi conditionem per fidem: quia *Fides ex auditu* velut aliquo in celo: ibi namque Deus per claram confirmationem visionem: *Videmus nunc per speculum in aere, certum: tunc autem facie ad faciem: inquit Apol. 30.* Visus suum transferat actionem huc enim illa seruatur auditus: cumque iuxta auditum rem debeat gubernari, ipseque nobis affertur hie esse Deum sub speciebus illius sacramentalibus, cius oportet opinionem consentiamus, sed accedamus illo per claram fructu frumentum visionem, Deique distinctam illa mediante cognitionem: etenim ut certum habeo quod ex modo quo iste per fidem Dei mysteria credimus, ita in celo per claram sumus ea conspicuti visionem.

Hoc Psalmista regius evidenter expressit: *Sicut andinus sic vidimus te emat Dominus virtutum.* Verbum hoc verbum est coram eis iam Deo in celo fruuntur: eumque per lumen gloriarum clare conspicunt: q d. in persona eorum iam in celo ea omnia certum quis dicta nobis sunt in terra: itaque in emata Domini spiritu, id est in gloria visio habendas modus, rausi clavisque tenet: hic eternus solus auditor imperat & gubernat: siue eleganter hoc expedit: D. D. *Certe dimum: Per fidem dum in hac via sumus, laetetur sanctus auritur Dei, deq. spiritualibus bonis, quem illa sumus a sermonibus Propheticis, atque aliis dub. Certe natus in scripturis scriptis audimus.* Et sicut Diabolus

I. *V*isus & auditus & sibi contraria: sibi opponuntur, & contradicuntur, & ceterum. Visus sunt & auditus: sibi contraria: quam facit audi-
tui, declarando secundum limites adiunctatis sue, quod dum hoc attendit, quod in illa est hofia tantum videat panem: auditus autem sciens Christum reuelasse quod in illo sit corpus suum a fangis, cui hypothesis via est diuinitas, assertor constanter Deum esse qui sub his speciebus latet abconditus: visus tamen, quod rem videat exiguum, auditus autem quod sciat rem esse immensam, quae in illo ipsi manifestatur: visus assertor esse creaturam, auditus esse creatorum: hanc utique proponit oppositionem, exercens quantum potest in distinctatis sua sphera vires sua virtutis, in qua questionem suam proleguntur. Quia ratione poterit haec conciliari contentio? In uno eodemque illos ut colloces domicilio suamque quisque propriam exercet actionem? Nequaquam: imo potius gravior exoriretur oppositio, & confusio producetur: enim iuxta, ac ma-